UMEÅ UNIVERSITET

Där avstånden är långa och nätverken starka: lokala perspektiv på beredskap och säkerhet

2026

Veronica Strandh, Statsvetenskapliga institutionen

Några observationer från min forskning

Kommuner och frivilliga resursgrupper(FRG) (Civilförsvarsförbundet) 2023

Hur kan service och trygghetspunkter (SOT) på landsbygden stärka loksamhällets krisberedskap och förmågan att hantera kriser? (SLU) 2023

Civilsamhällets respons på olyckor och kriser (MSB) 2016-2018

Rural krisberedskap – resursöken eller resiliens? (Vetenskapsrådet) 2026-2028

UMEÅ UNIVERSITET

Vad vet vi i forskning och från aktuell policyutveckling?

- Mötesplatser skapar relationer, tillit och lokalt engagemang redan i vardagen.
- Befintliga platser och byggnader kan fungera som nav för information, samordning och gemenskap vid kriser.
- Civilsamhälleorganisationer, bygdegårdar, livsmedelsbutiker utgör en viktig del av samhällets sociala infrastruktur.
- Stor relevans för förslag på ny lagstiftning om särskilda samlingsplatser

Det finns en uppsjö av projekt och engagemang i våra landsbygder!

Krisstationer öppnas i skärgården – tre öar blir nav

Säkerhet

Eget elkraftverk ger trygghet för landsbygdsbutiken – och invånarna

Publicerad: 24 januari 2022, 10:26

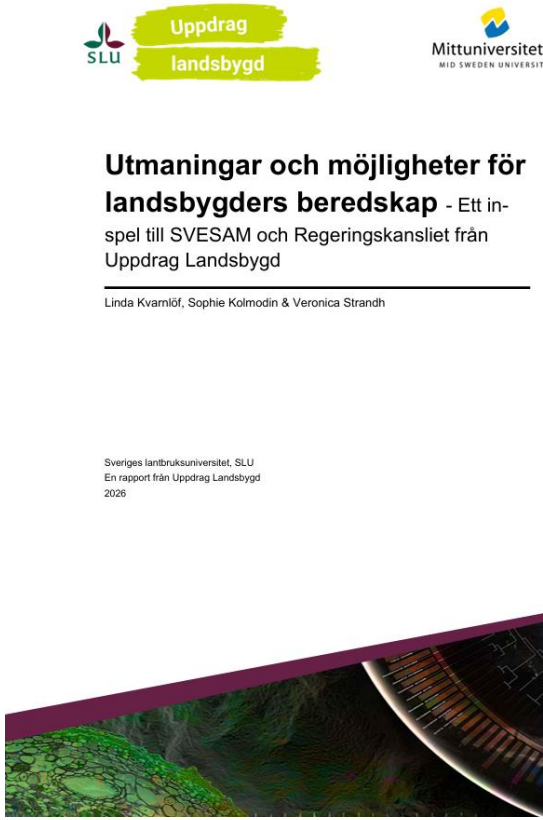

UMEÅ UNIVERSITET

Civilsamhällets (och lokalsamhällets) bidrag till beredskapen på landsbygden

- Ofta först på plats vid olyckor och kriser
- Bidrar med expertkompetens och praktiskt stöd till offentliga krisaktörer
- Fungerar som samhällets "extra ögon och öron"
- Kompenserar för långa avstånd och bristande service
- Driver lokal beredskapsplanering och folkbildning
- Skapar och upprätthåller mötesplatser
- Kopplar samman beredskap och klimatomställning
- Aktualiserar också frågor om *faktiska förutsättningar* och om *varför* engagemanget hos lokala aktörer är så starkt.

UMEÅ UNIVERSITET

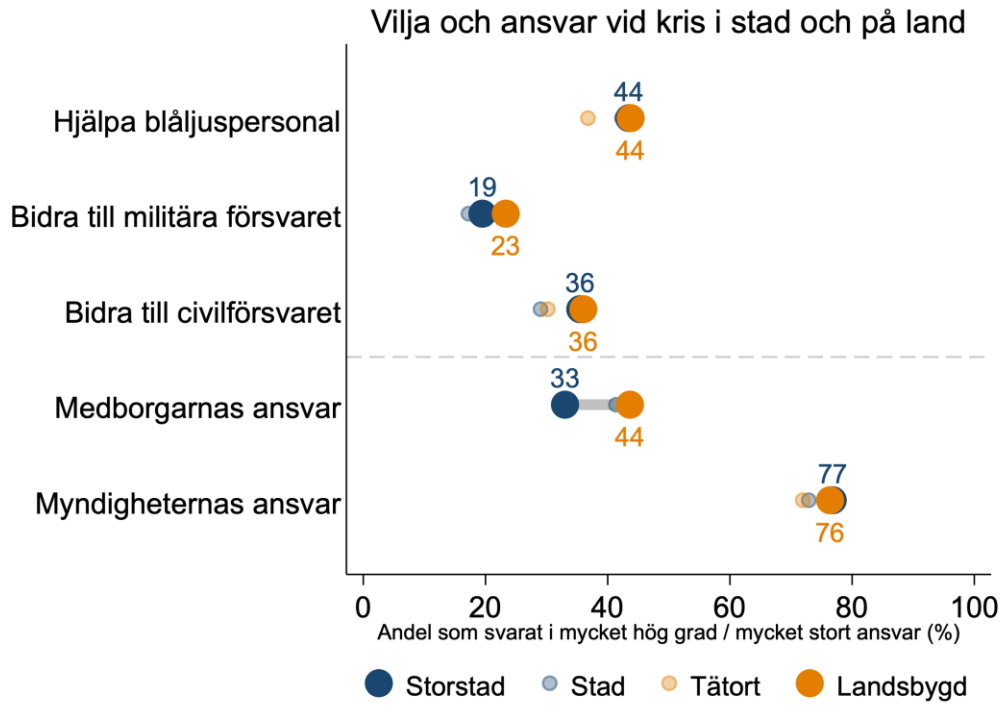
Rural krisberedskap – resursöken eller resiliens (VR-projekt 2026-2028)

- Hur ser landsbygdens förutsättningar ut för att skapa motståndskraftiga samhällen – i vardagen och vid kris?
- Vilka lokala initiativ för beredskap finns, och vilken roll spelar civilsamhället?
- Hur ser relationen ut mellan tillgången till grundläggande service och beredskap?
- Vad händer om beredskapen även fortsättningsvis utgår från de villkor som råder i städer?

UMEÅ UNIVERSITET

Stad och landdimensioner - SOM-rapporten

Samma svarande i båda frågorna. SOM 2024.

UMEÅ UNIVERSITET

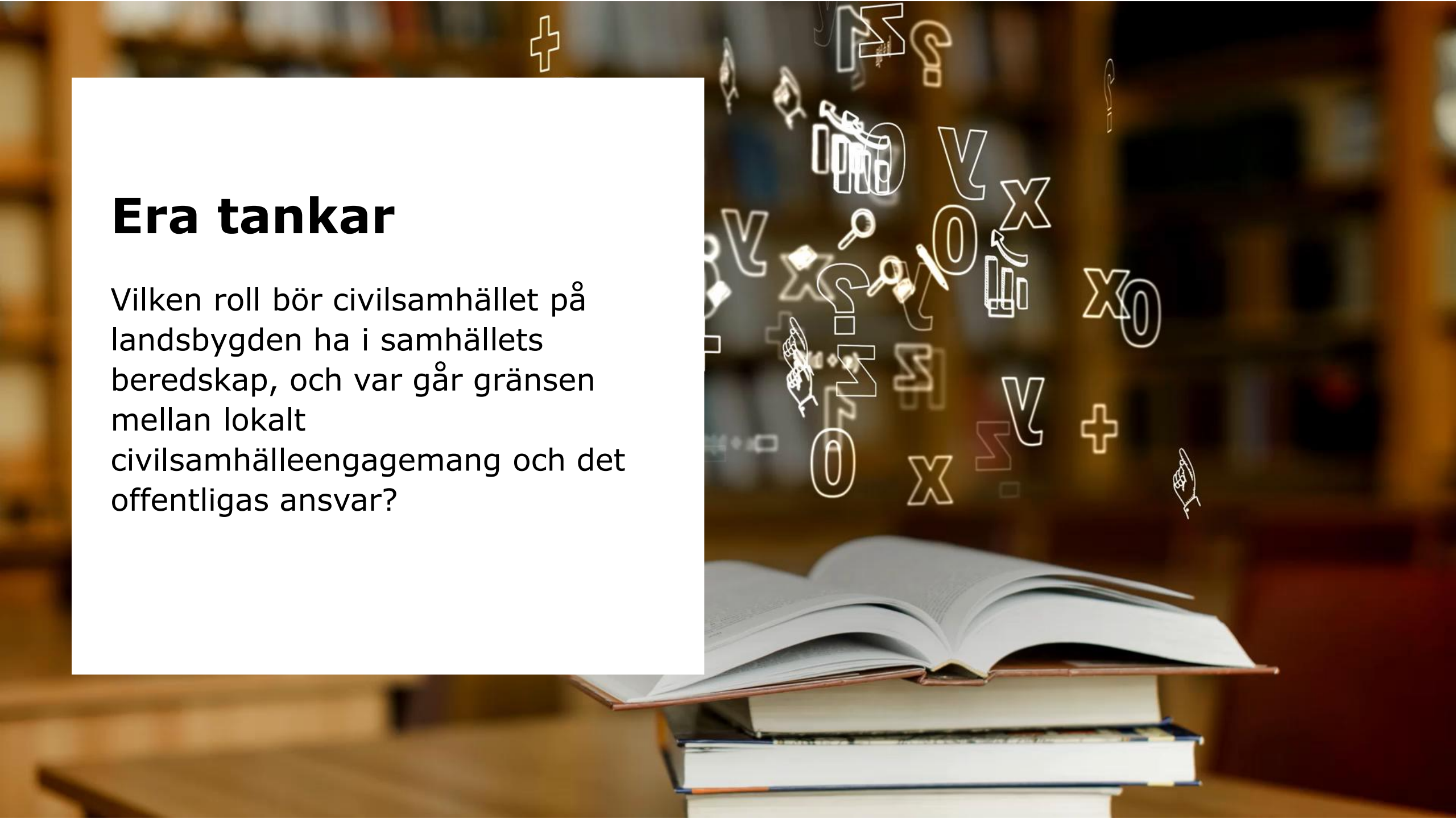
Exempel på våra frågor till SOM 2026

- **Påståenden**
- De som bor i glesbygd/mindre orter får räkna med att klara sig mer på egen hand vid kriser
- Vid en allvarlig kris klarar sig boende i glesbygd/mindre orter bättre än boende i stora städer
- Vid en allvarlig kris bör man inte räkna med omedelbar hjälp från myndigheter och sin kommun

- **Upplevelse av avstånd till service**
- Livsmedelsaffär
- Grundskola
- Sjukhus
- Räddningstjänst
- Poliskontor
- Betaltjänstombud

Era tankar

Vilken roll bör civilsamhället på landsbygden ha i samhällets beredskap, och var går gränsen mellan lokalt civilsamhälleengagemang och det offentligas ansvar?

UMEÅ UNIVERSITET

Kontakt eller frågor? veronica.strandh@umu.se

Veronica Strandh, Docent statsvetenskap, Statsvetenskapliga institutionen, Umeå universitet